

Handlingsplan mot diskriminering
och kränkande behandling
Örbyhus och Vendels skola
F-6
Skolområde 2

Grundskola och fritidshem

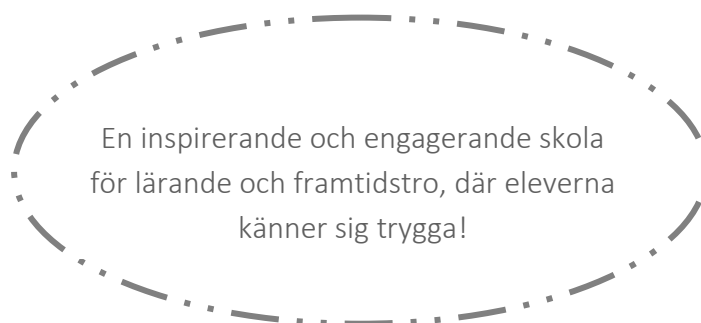
Läsåret 2023-2024

Om handlingsplanen

”Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas med i efterföljande årsplan.”

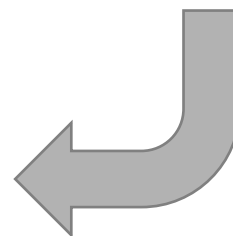
Skollagen 6 kap. 8§

Våra mål

Att skolmiljön präglas av en positiv stämning med respekt för varandra.

Att vuxna agerar och tar ansvar vid kränkningar, trakasserier och diskriminering

Till dig som elev

Den här handlingsplanen är till för dig som är elev på Örbyhus eller Vendels skola. Den finns för att du ska trivas och må bra när du är i skolan. Elever och personal har tillsammans ett ansvar för att ingen på skolan behandlas dåligt och för att vi får vara i en skola där vi respekterar varandra.

Till dig som är förälder och/eller vårdnadshavare

Vi vill att alla barn som går på Örbyhus och Vendels skola ska få en trygg skolgång fri från diskriminering, trakasserier och kränkningar. För att detta ska vara möjligt behöver både elever, skola och vårdnadshavare ta ett gemensamt ansvar. Ditt uppdrag som vårdnadshavare blir här att prata med ditt barn om hur en agerar mot andra människor. Ditt uppdrag är också att peppa ditt barn att berätta för en vuxen på skolan om en ser, känner eller på något annat sätt uppfattar att något är fel.

Om du misstänker att ditt barn, eller någon annans barn blir utsatt förväntar vi oss att du tar kontakt med skolan – i första hand mentorn eller elevhälsoteamet.

Innehållsförteckning

Om handlingsplanen	2
Till dig som elev	2
Till dig som är förälder och/eller vårdnadshavare	2
Ansvarsfördelning	1
All personal	1
Trygghetsgruppen.....	1
Rektor	1
Elevhälsoteamet	1
Centrala begrepp	2
Lagar och styrdokument	3
Ärendegång vid kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	4
Rättsliga påföljder	5
Vem utreder vad?	5
Utredande samtal	5
Dokumentation	6
Trygghetsgruppens årshjul	7
Främjande åtgärdande arbete	8
Skolövergripande	8
Vendel.....	9
F-3 Örbyhus	10
4-6 Örbyhus	11
Analys av nuvarande plan	12
Vendel.....	12
F-3 Örbyhus	12
4-6 Örbyhus	13
Kartläggning av risker.....	15
Kartläggningsmetoder	15
Vendel.....	15
F-3 Örbyhus	15
4-6 Örbyhus	16

Diskrimineringsgrunder	18
Undersökning.....	18
Analys.....	18
Aktiva åtgärder	19
Uppföljning och utvärdering	19
Revidering av handlingsplanen	19
Årets plan ska revideras senast.....	19
Ansvarig för att årets plan utvärderas	19

Ansvarsfördelning

All personal

Varje anställd på skolan har ett personligt ansvar för att arbeta utifrån den gemensamt beslutade planen mot trakasserier och kränkningar. All personal har s.k. *ageringsplikt*, vilket innebär att de måste ingripa om de uppmärksammar någon form av diskriminering, trakasserier, annan kränkande behandling eller mobbning. De måste även agera skyndsamt i dessa ärenden och ingripa så snart som möjligt. Detta innebär även att alla vuxna som får kännedom om upplevda kränkningar i samband med verksamheten är skyldiga att anmäla detta till rektor genom dokumentationssystemet Digital Fox.

För att skapa en samsyn hos personalen är arbetet mot diskriminering och kränkande handlingar en stående punkt på samtliga arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar. Där finns möjlighet att diskutera värdegrundsfrågor och skapa en samsyn.

En förutsättning för att personal på skolan ska ha en samsyn i frågan är att det ständigt pågår ett samarbete mellan skolans olika verksamheter. Många av de yngre eleverna går på fritidshemmet vars personal är delaktig i skoldagen, vilket underlättar samarbetet.

Trygghetsgruppen

Trygghetsgruppen består av biträdande rektor, samordnare samt minst en representant från varje arbetslag i verksamheten. Varje representant i trygghetsgruppen fungerar som en länk mellan det egna arbetslaget och trygghetsgruppen. Representanterna har även en stöttande roll gentemot sitt arbetslag i frågor som rör diskriminering och kränkande handlingar. Trygghetsgruppen träffas var fjärde vecka. Under dessa möten lyfts trygghetsrelaterade frågor exempelvis frågor från arbetslagen, elevärenden samt läsårsplaneringen.

Rektor

Det övergripande ansvaret för att denna handlingsplan följs ligger hos rektor för respektive skola i skolområde 2. Denne delegerar arbetet till övrig personal men har ett ansvar att söka inblick i verksamheten och se till så att den möter de krav som ställs.

Elevhälsoteamet

Elevhälsoteamet består av psykolog, kurator, specialpedagog, speciallärare, skolsköterska samt studie- och yrkesvägledare. Målet är att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för alla elever. Elevhälsoteamets arbete består av samverkan mellan de samlade professionerna och med betoning på det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Detta arbete berör bland annat; lärandemiljö, arbetsklimat, strukturer och företeelser som antingen främjar eller utgör hinder för elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsoteamet arbetar även med elevgrupper, handledning av personal och elevärenden, vägledande samtal, stöd- och motivationssamtal, konsultation och kartläggningar.

Centrala begrepp

Diskrimineringsgrunder: kön, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionshinder, religion eller annan trosuppfattning, etnisk tillhörighet eller sexuell läggning

Diskriminering

Att bli diskriminerad innebär i skolsammanhang att skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och att behandlingen har samband med någon av diskrimineringsgrunderna

Detta kan ske *direkt* genom att en elev missgynnas eller kränks med en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Eller *indirekt* vilket innebär att en elev missgynnas eller kränks på grund av skolans struktur. Exempelvis genom regler eller förhållningssätt.

Om personal utsätter en elev för trakasserier klassas det även som diskriminering. En elev kan inte utsätta en annan elev för diskriminering. En elev kan däremot utsätta en annan elev för trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling kallas den handling som inte kan kopplas till någon diskrimineringsgrund men som kränker ett barns värdighet. Kränkningar kan vara:

- Fysiska: sparkar, slag, knuffar
- Verbala: Hot, svordomar, öknamn, förolämpningar.
- Psykosociala: Blickar, gester, suckar, ryktesspridning.
- Via text/bild: sms, mms, e-post, fotografier, skrivna meddelanden och sociala medier.

Trakasserier

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Om kränkningarna är av sexuell karaktär kallas det för *sexuella trakasserier*.

Upprepade kränkningar som pågår under en längre period kallas för mobbning

Lagar och styrdokument

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande

Diskrimineringslagen (2008:567)

Denna lag finns för att motverka diskriminering och trakasserier och för att främja alla människors lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller uttryck, ålder, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, etnicitet eller sexuell läggning. Skolan har en skyldighet att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka

Skollagen (2010:800)

Kommunen har ansvar för att skolorna följer de bestämmelser som råder och att skolorna bedriver ett målinriktat arbete mot kränkande behandling.

Kommunen ansvarar även för att skolorna genomför åtgärder för förebyggande av kränkande behandling genom en årligt uppdaterad plan.

FNs konvention om barns rättigheter (2018:1197)

Den första januari 2020 blev barnkonventionen lag. Lagen finns för att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter.

Viktiga artiklar!

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

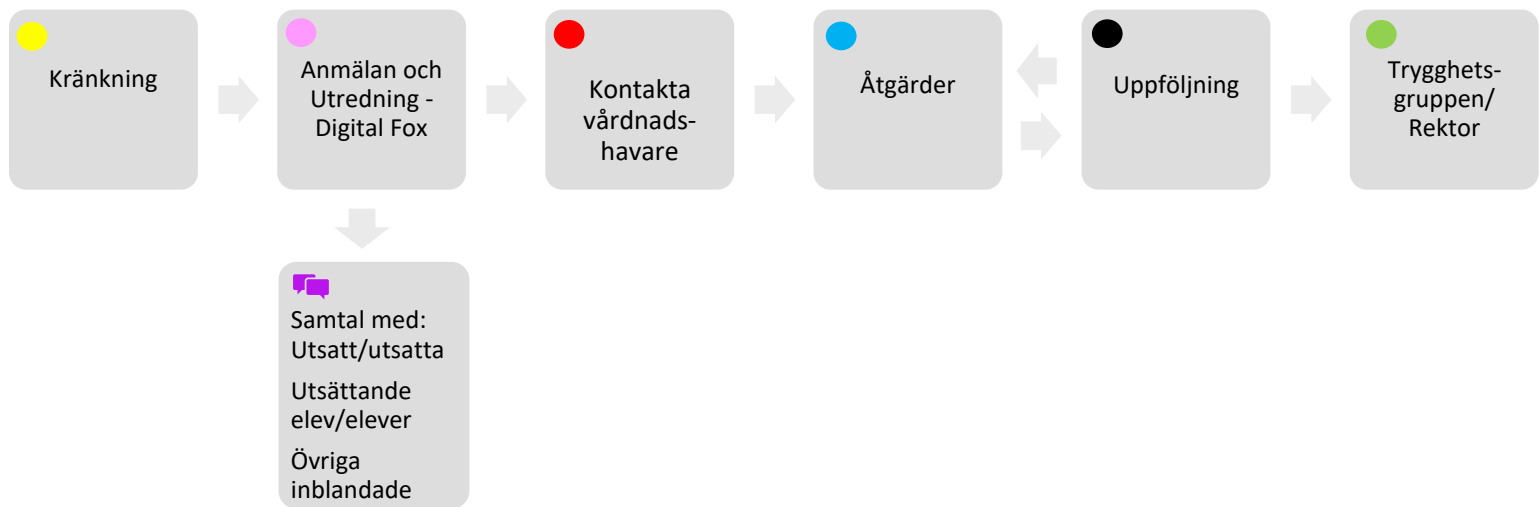
Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.

Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få den beaktade i alla frågor som rör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

- Ur läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet

Ärendegång vid kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

	Personal ingriper alternativt får kännedom om att en kränkning har ägt/äger rum. Ingripande personal kontaktar elevens/elevernas mentor.
	Alla vuxna som får kännedom om upplevda kränkningar i samband med verksamheten är enligt skollagen (2010:800) 6kap. 10§ skyldiga att anmäla detta till rektor. Alla anställda kan enkelt via ett webbformulär anmäla en händelse. Ingripande personal påbörjar en <i>anmälan om kränkande behandling</i> via Digital Fox (Digital Fox kan du som personal nå via Unikum genom att klicka på utreda). Personen som dokumenterar kränkningen anger sig själv som utredare och kan även välja en eller flera medutredare. Om den personal som ingriper inte är mentor skall mentor/mentorer läggas till som utredare. Genom Digital Fox RESPONS meddelas ansvarig rektor via e-post. Huvudmannen kan följa hela processen. Därigenom har rektor fullgjort sin rapporteringsskyldighet i enlighet med skollagen.
	Ingripande personal och mentor samråder om vem som kontaktar vårdnadshavarna. Hur kontakt med vårdnadshavare bör ske finns beskrivet i "Rutin för kontakt med vårdnadshavare vid anmälan om upplevd kränkning". Kontakten skall vid en allvarlig kränkning ske skyndsamt (samma dag eller dagen efter).
	Gör sedan en bedömning om vidare åtgärder. I Digital Fox skapar utredaren en anteckning per åtgärd. Under vardera åtgärd förklaras även när och hur åtgärden ska genomföras och vem som ansvarar för att åtgärden genomförs.
	Ca två veckor efter åtgärden påbörjats följer utredaren upp ärendet. Om kränkningarna har upphört avslutas ärendet.
	Om kränkningarna inte har upphört kan trygghetsgruppen kopplas in som stöd för utredarna. Trygghetsgruppen utser då 2 representanter som kan samtala med de inblandande och stötta utredarna att forma nya åtgärder. 2 veckor efter att åtgärden/åtgärderna har påbörjats följs detta upp. Om kränkningarna inte har upphört efter detta kallar rektor till möte. *Ett möte med rektor kan vara aktuellt även innan detta steg*.

Rättsliga påföljder

Om problematiken kvarstår efter möten med rektor kan rektor komma att göra en anmälan till polis och/eller socialtjänst. Den som utsätter andra för diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling kan bli polisanmäld och från 15 års ålder kan en bli åtalad och dömd.

Vem utreder vad?

Om du som elev blir utsatt av en annan elev gäller ovanstående beskrivning.

Om du som elev blir utsatt av personal är det rektor som gör utredningen och står för åtgärder.

Om du som elev blir utsatt av rektor utreder skolchefen.

Utredande samtal

Målet med samtalet är att få en bild av vad som har hänt och att komma fram till hur kränkningarna ska upphöra. Alla samtal bör därför ske med en person i taget.

1. Beroende på vilken roll du har kan ett samtal se olika ut. Om det till exempel är trygghetsgruppen som samtalar med en elev kan ett samtal inledas på följande sätt: "Vi kommer från skolans trygghetsgrupp, vet du varför vi vill sitta ner och prata med dig idag?" Detta ger eleven möjlighet att själv styra samtalet. Om eleven inte berättar själv får du berätta vad du vet. Denna inledande fras går även att omvandla och användas av mentor och ingripande personal.

Tänk på att lämna utrymme för eleven att berätta ur sitt perspektiv utan att färga elevens berättelse med dina egna åsikter och erfarenheter.

Viktiga frågor: Vad har hänt? Vad hände innan och efter incidenten? Vilka var inblandade och vem gjorde vad? Var hände det? När hände det? Hur länge har det pågått?

2. Tänk på att vara så konkret som möjligt i samtalet och föra ett lugnt, men allvarligt, samtal.
3. Visa att du/ni ser allvarligt på det som har hänt.
4. **Utsättare:** Fråga vad eleven tänker göra för att kränkningarna ska upphöra.
5. **Utsättare:** Skriv ner vad ni har kommit överens om, att kränkningarna ska upphöra och hur de ska upphöra? Behöver eleven något stöd från skolan i detta? Låt eleven läsa det ni har skrivit. Vid behov kan en skriftlig överenskommelse göras där eleven får skriva under. I den skriftliga överenskommelsen ska det även framgå vad som händer om eleven bryter den.

6. **Utsatt:** Var tydlig med att förtydliga för den utsatta att vi kommer att göra allt vi kan för att kränkningarna ska upphöra och att vi inte kommer att släppa detta förrän beteendet har förändrats. Ansvaret ligger inte på eleven själv.
7. Ett resonemang bör föras mellan elev och den som håller i samtalet gällande kontakt med vårdnadshavare. Ärendets art och elevens ålder bör tas i beaktning. Om det till exempel rör sig om en 14 årig elev som har blivit kallad något hemskt och som säger att hen vill berätta för föräldrarna först kan en avvakta en dag. Detta utesluter dock inte att skolan ska kontakta hemmet men att eleven istället först får en möjlighet att själv berätta. Är det däremot ett yngre barn eller en akut situation finns det anledning att kontakta vårdnadshavarna så snart som möjligt. Var då tydlig och tala om för eleven att du kommer ringa hem och förklara vad du kommer att säga.
8. Avsluta samtalet med att ingen på skolan accepterar någon form av trakasserier, kränkande behandling eller mobbning och att vi ser väldigt allvarligt på det som har inträffat.

TIPS! Vill du som personal läsa mer om hur en kan tänka i samtal med elever rekommenderas boken Motiverande samtal i skolan av Rollnick, Kaplan och Rutschman.

Dokumentation

All dokumentation sker i Digital Fox och skall göras fortlöpande under hela processen från det att incidenten har inträffat till dess att ärendet kan läggas ned, Dvs. kränkningarna har upphört. Utredningarna i Digital Fox består av 5 områden; anmälan, utredning, åtgärder, uppföljning samt utredare och elevakt.

Trygghetsgruppens årshjul

Årshjulet använder trygghetsgruppen för att få en tidsram på när vissa uppgifter skall genomföras. Utöver det som redovisas ovan arbetar trygghetsgruppen även med andra uppgifter löpande under läsåret. Exempelvis elevkontakt och stöd till arbetslagen.

Främjande åtgärdande arbete

Skolövergripande

IBIS

IBIS är ett program som skolan deltar i, som drivs och leds av Uppsala Universitet. IBIS står för "inkluderande beteendestöd i skolan" och är ett program som syftar till att skapa förutsättningar för studiero, inkludering och lärande. Programmet sträcker sig över 3 år, och har hittills handlat om att skapa goda relationer och en samsyn på skolan med tydliga förväntningar.

HBTQI

Vi tar tag i detta i höst på olika sätt och kommer då aktivt arbeta med att förklara för alla elever varför vi har regnbågsmattor på skolan och vad de står för.

Örbyhus skola kommer under läsåret 2023/2024 att fortsätta med HBTQI-arbetet genom att utveckla en handlingsplan baserad på skolans nuläge. Därefter sker kontinuerligt arbete utifrån handlingsplanen. På F-3 kommer fokus bland annat att ligga på att förklara för alla elever varför vi har regnbågsmattor på skolan och vad de står för.

Årskurskonferenser

Årskurskonferenser är ett återkommande främjande arbete som genomförs en gång per läsår och per årskurs. Det är ett strukturerat möte som anordnas av EHT och där samtliga undervisande lärare, mentorer, resurspedagoger, rektor och personal från EHT deltar. Under mötet lyfts en nulägesbeskrivning med fokus på klassklimat, relationer mellan elev-elev och elev-personal, anpassningar på gruppnivå, styrkor och svagheter i klasser samt framgångsfaktorer i arbetet/undervisningen på lektioner. Vi håller oss till gruppnivå snarare än att diskutera individuella elevers svårigheter och behov. Därefter skapas även en plan för fortsatt arbete med syfte att hitta gemensamma arbetsområden för hela årskurser där olika perspektiv och kompetens från all skolans personal tas i beaktande. Detta arbete ökar samarbetet och samsynen hos skolans personal och leder till ett klassöverskridande samarbete.

Årshjul för värdegrundsarbete

Värdegrundsarbetet på skolan bedrivs utifrån ett årshjul med stark koppling till skolans värdegrundsord; trygghet, ansvar, empati och respekt. Syftet med årshjulet är att bedriva ett kontinuerligt och lika arbete för alla skolans elever baserat på vilken årskurs de går i. Årshjulet utvärderas och uppdateras i slutet av läsåret.

Vendel

Trygga platser

Arbetet med trygga platser baseras på en trygghetsvandring som genomförs med eleverna under höstterminen. Kartläggningen ligger till grund för arbetslagets arbete med åtgärder för att skapa fler trygga platser och en tryggare skolmiljö.

Gemensamma raster & aktiviteter

Eftersom de flesta av kränkningarna förekommer på raster (speciellt på lunchrasten) kommer vi att revidera rastvärdsschemat och tillsätta fler rastvakter särskilt under lunchrasterna, genom att ha flera närvarande vuxna ute hoppas vi kunna öka tryggheten på skolan. Vi kommer även att planera in rastaktiviteter. Innan skolstarten ska rastvärdsschemat vara klara med fler positioner.

Vi har även för avsikt att samarbeta med klassöverskridande med temadagar och temaveckor för att skapa mer gemenskap i skolan som tex. Friidrottsdag, läsgrupper och julpysseldag. Vi kommer att under läsåret att arbeta aktivt med gemensamma aktiviteter. Syftet med detta är att stärka sammanhållningen över klasserna.

Stormöten

Inför kommande läsår 2023-2024 är vår plan att fortsätta arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genom att ha två välplanerade stormöten per termin. Vi har för avsikt att understormötena arbeta med rutiner, regler, värdegrund och ta upp aktuella händelser ex språkbruk, studiero. Stormötena ska planeras noga i förväg. Tanken är att introducera olika ämnen för att sedan arbeta vidare med dessa i klasserna. Vi tycker att det är viktigt att alla barn är allas barn att personalen ser och hör alla elever. Med det vill vi skapa trygghet och gemensam samsyn på skolan.

Studiero

Vi kommer att arbeta aktivt med studieron i klassrummen. Arbeta med SO2 modellen genom att vara tydliga med vad som ska ske under lektionerna. Alla klasser kommer att använda bildstöd, ha fasta platser i klassrummet men även i matsalen. I SO 2 modellen ingår det att vi ska starta och avsluta lektionen på liknande sätt. Pausa arbetet med brain-breaks vid behov. Vi kommer att tillföra punkter i AE protokollet för att vi ska påminna oss om att följa upp arbetet.

F-3 Örbyhus

Samråd

Under läsåret 2023/2024 kommer årskurskonferenserna på F-3 att ersättas med samråd, vilket innebär att vi kommer att slå ihop presentationen av resultat från PASS-enkäter och bedömningsstödet (läs- och skriv). Detta för att samla mer information om gruppen för att sedan kunna skriva mål som kan gynna gruppen på sikt.

Trygga platser

Arbetet med trygga platser baseras på en trygghetsvandring som genomförs med eleverna under höstterminen. Kartläggningen ligger till grund för arbetslagets arbete med åtgärder för att skapa fler trygga platser och en tryggare skolmiljö.

Rast

Vi planerar även att fortsätta med våra uppdelade raster, F-1 samt 2-3. Vi kommer utveckla detta genom att införa en fem minuters paus mellan raster, för att F-1 och 2-3 inte ska möta varandra och förhoppningsvis minska antalet kränkningar eftersom det blir färre elever ute på skolgården samtidigt. Vi vill att detta ska läggas in i schemat direkt i höst.

Vi vill även fortsätta att utveckla möjligheten till olika rastaktiviteter då vi ser att detta leder till att fler elever känner sig trygga och mindre konflikter uppstår. Ett förslag är att ha en grupp som ansvarar för rastaktiviteter och att rastvärdarna är ute längre tid av rasterna då nuvarande schema är väldigt upphackat. Det kan i sin tur leda till att det blir tryggare för eleverna, när det är samma vuxna som är ute hela rasten samt att det blir lättare att hålla i rastaktiviteter. Vi kommer prata vidare om detta när vi ses i augusti.

Vuxna ska cirkulera mer bland barnen och det ska alltid finnas personal vid de platser där kränkningar ofta uppstår som exempelvis fotbollsplanen och klätterställningen. Vi vill även öka tryggheten genom att börja varje termin med att all personal på lågstadiet är ute alla raster de första två veckorna.

Fadderverksamhet

Vi planerar att fortsätta med vår fadderverksamhet mellan årskurserna. Under nästa läsåret kommer vi planera in fadderverksamheten på ett bättre sätt. Ett förslag vi har är att införa en dag i månaden där vi avsätter lektionstid för att arbeta med fadderverksamheten utifrån ett gemensamt tema. Temat kommer vi överens om när vi ses i höst. Då kommer vi planera upp läsårets fadderverksamhet.

Vi planerar även att fortsätta med gemensamma aktivitetsdagar/utedagar bland årskurserna t.ex. ”snacka snyggt”, skoljoggen samt friluftsdagar. Detta för att fortsätta bygga på fadderverksamheten samt för att ge oss personal möjligheten att bygga upp relationer till andra elever än våra egna. Detta för att eleverna ska känna sig trygga att ta kontakt med all personal på lågstadiet oavsett.

4-6 Örbyhus

Årskurskonferenser

Årskurskonferenser är ett återkommande främjande arbete som genomförs en gång per läsår och per årskurs. Det är ett strukturerat möte som anordnas av EHT och där samtliga undervisande lärare, mentorer, resurspedagoger, rektor och personal från EHT deltar. Under mötet lyfts en nulägesbeskrivning med fokus på klassklimat, relationer mellan elev-elev och elev-personal, anpassningar på gruppnivå, styrkor och svagheter i klasser samt framgångsfaktorer i arbetet/undervisningen på lektioner. Vi håller oss till gruppnivå snarare än att diskutera individuella elevers svårigheter och behov. Därefter skapas även en plan för fortsatt arbete med syfte att hitta gemensamma arbetsområden för hela årskurser där olika perspektiv och kompetens från all skolans personal tas i beaktande. Detta arbete ökar samarbetet och samsynen hos skolans personal och leder till ett klassöverskridande samarbete.

Hur ökar vi studieron?

Ge instruktioner på flera sätt: muntligt, på tavlan/projektor och skriftligt med och utan bildstöd till enskilda elever. Youtubefilmer eller filmer där vi spelat in vår genomgång så att elever kan titta själva flera gånger.

Variera undervisningen så att det inte bara blir läs text och svara på frågor. Variera även redovisningsformer, inte bara prov efter varje område, eller bara gruppredovisningar. Se till att elever som behöver lär sig använda dikteringsverktyget i word. – Då behöver vi kunna använda flera rum, så att man kan komma undan och prata in sin text.

Att vi verkligen använder SO2 modellen genom att vara tydliga med vad som ska ske under lektionen, att vi börjar och slutar på samma sätt och tydligt.

Att vi avslutar lektionen med utvärdering och sedan städ av klassrummet. Då är det lättare att starta lektionen med studiero när det är snyggt och fint runt omkring. Massor av stök och saker överallt gör att klassrummet blir oroligt vilket smittar av sig på eleverna redan i början av lektionen.

Att prata om våra olikheter – vi behöver göra olika saker för att lära oss och för att kunna få studiero. Den som behöver lära högt för sig själv behöver kunna gå undan, medan den som behöver jättetyst behöver hörselkåpor även om det är tyst i klassrummet.

Fadderverksamhet

Analys av nuvarande plan

Vendel

Under föregående läsår 2022/2023 planerade vi att ha tre stormöten per termin varav bara den första var planerad och skulle behandla området studiero. Vi hade för avsikt att under stormötena arbeta med värdegrund och ta upp aktuella händelser. Planen var även att introducera olika ämnen för att sedan arbeta vidare med dessa i grupperna. För att skapa tydlighet och struktur skulle denna punkt behandlas på AE - möterna. Vi planerade även att genomföra en trygghetsvandring för att kartlägga otrygga platser på skolan. I början av läsåret skulle så många som möjligt vara ute på rastvakter.

Vi har tyvärr inte lyckats att ha så många möten som vi planerade att ha. Under hela läsåret blev det bara tre stormöten totalt. Det första mötet handlade om studiero, nummer två snacka juste och tredje och sista handlade om gemensamma regler.

Trygghetsvandringen som genomfördes i början på terminen genomfördes med lyckat resultat. Trygghetsvandringen gav oss flera nya indikationer av platser som där eleverna känner sig otrygga. Därför tillsattes det extra tillsyn på de platser som utmärkte sig.

I klassrummen har lärarna arbetat med SO2 – modellen.

Vi har genomfört några gemensamma klassöverskridande aktiviteter på skolan. Bland annat friidrottsdag, julpyssel. Årskurs 4-5 har läst för förskoleklassen. F och åk 1 har genomfört gemensamma boksamtal. Vi hade en gemensam städdag på skolan som var väldigt uppskattat.

Vi har genomfört ett antal enkäter som behandlar trygghet och diskriminering. Vi hade önskat att göra egna enkäter då vi i många fall upplever att dessa enkäter är väldigt svåra för eleverna att förstå samt att det blir svårt för oss att analysera resultaten. Tyvärr fick vi inte tillstånd till att göra egna enkäter.

Under våren fick vi en uppgift från IBIS, relationscirkeln. Vi tyckte att uppgiften var tydliggörande för oss så vi kommer att fortsätta arbeta med den.

F-3 Örbyhus

Under läsåret 22/23 har vi arbetat mot diskriminering och kränkande behandling genom att på en daglig basis arbeta med t.ex. elevernas språkbruk, ”snacka snyggt”. Vi upplever att behovet av ”snacka snyggt” har varit stort då många elever har ett ordförråd som inte är lämpligt för deras ålder, samt att de oftast inte förstår innebörden av många av de ord som de

använder. All personal har även varit ute de två första veckorna på varje termin för att öka tryggheten bland eleverna. I förskoleklass anordnades en skolgårdsvandring vid skolstart för att öka tryggheten, då resultat vid läsår 21/22 enkäter visat att förskoleklass elever var de elever som var mest otrygga.

Även detta läsår har vi haft uppdelade raster, F-1 samt 2-3. Vi har haft personal i hallarna i den mån vi har kunnat men det har i perioder varit svårt, pga. sjukdom bland personal. Eleverna har även haft en förmåga att gå in i hallarna under rasterna, som har resulterat i att vi har behövt cirkulera även inomhus i den mån vi har haft personal.

I början av varje termin har vi gått igenom de gemensamma reglerna för skolan samt fritids, för att öka tryggheten bland eleverna. Vi upplever att vi alla måste bli bättre på att fullfölja de gemensamma reglerna. Att vi tillsammans på en daglig basis påminner eleverna och varandra om vilka regler som gäller här på skolan.

Till sist har vi arbetat med förebyggande värdegrundsarbeten i respektive klassrum och gjort de anpassningar som behövs i klassen eller för den enskilda eleven, för att alla elever ska känna sig trygga och vilja komma till skolan.

Det förebyggande arbetet som gjorts under läsåret har bland annat lett till ökad trygghet bland eleverna om vi jämför med tidigare resultat. Vi kan framförallt se att vår skolgårdsvandring har gett positiva resultat då enkäterna för läsåret 22/23 har visat att tryggheten bland förskoleklass elever har ökat.

Vi upplever att de uppdelade rasterna har gett goda resultat i form av mindre konflikter, men det finns fortfarande utvecklingsområden, till exempel i hallarna till och från raster. En nackdel med beslutet att ha uppdelade raster, F-1 samt 2-3 har varit att vi, personal samt elever, inte får samma möjlighet att lära känna alla. Vi arbetar för att "alla elever ska vara allas" men det är en utmaning när vi är ute olika tider. Detta försöker vi dock åtgärda genom att arbeta med fadderverksamhet. Vi har genom fadderverksamheten t.ex. haft olika aktiviteter samt utedagar tillsammans.

4-6 Örbyhus

Många samarbetsövningar med tanke på könsneutrala övningar under året. Vi har dekorerat klassrum med HBTQ-flaggor och har alltid HBTQ i bakhuvudet i alla ämnen och tänker på hur vi talar och samtalar. Det råder en nolltolerans mot kränkningar men det har varit svårt att leva upp till arbetslaget har därför arbetat mycket med elevernas språkbruk, hur de bemöter varandra och olika konflikthanteringsmetoder.

Under läsåret 2022/2023 har årskurs 4-6 arbetat med elevinflytande i undervisningen. Elevråd, klassråd, kamratstödgrupper har uteblivit pga personalbrist/sjukskrivningar. Vi har haft några enstaka elevrådsmöten som varit kombinerade med kamratstödgrupper.

Lsåret startade med en kick-off i augusti. Detta genomfördes i faddergrupper med samarbetslekar och tipspromenad utifrån ett HBTQ-tema. Årskurs 4-6 har under läsåret

2022/2023 uppmärksammat FN-dagen, Nobeldagen, internationella kvinnodagen, Rocka sockorna och internationella mensdagen. Dessa dagar har uppmärksammats årskursvis. Vi hade önskat att vi skulle ha kunnat ha fler faddergruppsaktiviteter.

Årskurs 4-6 har arbetat influerat av kooperativt lärande. Detta innebär att lärarna bestämmer grupper så att det blir varierade samarbetsgrupper i olika ämnen. Vi arbetar med lärpar, slumpar frågor med glasspinnar istället för handuppräckning, EPA (ensam, par, alla). Arbetet syftar till arbete mot en mer elevcentrerad undervisning.

Varje år deltar eleverna i hälsoäventyret. Årskurs 4 arbetar då med sömn och stress, årskurs 6 med tobak och grupstryck. Utöver detta har årskurs 4-6 arbetat med nätetik i alla åldrar. Åk 4 har arbetat med boken värsta bästa nätet och serien surfarna. Åk 5 har inte hunnit med att arbeta med boken hjärnstark i år pga personalbrist. Åk 6 har arbetat med boken värsta bästa hälsan i samband med temat matens kemi. Vi följer IKT-planen och pratar mycket om källkritik när vi forskar på nätet. Åk 6 har under temaarbetet med kärlek och identitet.

Alla klasser har deltagit aktivt inför Örbyhus skolas 70-årsfirande. Åk 4 visade upp sina hus med eldragningar och Huset-böcker. 4A spelade upp en medeltidspjäs. Åk 5 visade upp sina Norden-arbeten. Åk 6 Visade upp sina kärleksböcker, skoparad som visar hur elevernas framtid ser ut.

Mellanstadiet har arbetat mycket med filmserier så som; "Vem bryr sig" och "orka". Vi har lyssnat och diskuterat på Tjuvlyssnat. En av sexorna arbetade med flera filmer; "om maktlekar", "funkar du så funkar jag", "full fart om stress och hälsa", "om ADHD" och "om dyslexi". Även radioteater i åk 6 med: "F som i sämst".

Vi har blivit bättre på att anmäla och utreda kränkningar. Vi har också haft elevvård årskursvis var 3:e vecka/årskurs. Under året har vi arbetat med IBIS problemlösningssmodell som vi applicerat på verkliga case. Vi har även använt oss av IBIS –modellen i klassrummet som t ex femkronan, hälsa på varje elev, positiv feedback mm.

Trots att vi har många rastvakter ser vi att det är på rasterna de flesta kränkningarna förekommer alternativt när eleverna har haft vikarie. Det blir fler kränkningar vid frånvaro av vuxna, exempel i korridorer, omklädningsrum och bussar. Fler fysiska kränkningar sker vid frånvaro av vuxna. De dagar alla elever går längre dagar (tisdag och torsdag) är de dagar flest kränkningar har anmälts. Vi har även en skolgård utan aktiviteter och redskap. Fler aktiva och delaktiga rastvakter skulle kunna bidra till en tryggare utomhusmiljö.

De nya skärmarna i matsalen tycks inte ha gjort något förändring när det kommer ljudnivån i matsalen. Eleverna gillar inte maten. De har för kort tid på sig att äta samt att många elever måste äta samtidigt vilket leder till en stressig miljö.

Behov av att förklara diskrimineringensbegrepp mer inför enkäterna. Icke-trovärdiga resultat.

Eleverna har många trygga och positiva relationer på skolan, både med elever och vuxna. Bidrar till känsla av trygghet.

Kartläggning av risker

Kartläggningsmetoder

Kartläggningar gör vi för att kunna upptäcka risker för diskriminering och kränkande behandling på skolan. Genom att kartlägga hur eleverna upplever sin skolgång. Med hjälp av kartläggningarna kan vi förebygga, främja och genomföra aktiva åtgärder. I skolområde 2 kartlägger vi genom elevenkäter samt dokumenterade kränkningar i systemet Digital Fox. I nuläget genomförs tre enkäter per läsår; Skolverkets enkät, en central elevhälsoenkät samt två lokalt utformade enkäter.

Vendel

Det är svårt att göra en analys av elevenkäterna som behandlar områdena trygghet och studiero och diskriminering då resultaten visar både Örbyhus och Vendels skola. Vi kan därmed inte analysera endast Vendelskolans resultat.

I elevenkät framkommer det att flera elever uppger att de inte äter mat i skolans matsal.

Resultaten visar att många är missnöjda med studieron i klassrummet. Det är bara få elever som tycker att det alltid är bra arbetsro på lektionerna. Däremot känner sig många av eleverna trygga i klassrummet.

Även i den Centrala elevenkäten för åk 4-5 kan vi utläsa i resultatet att många känner sig missnöjda med studieron. 45% uppger att det aldrig eller sällan är arbetsro på lektionerna. 33% uppger att det är så pass stökigt på lektionerna så att det är svårt att koncentrera sig. Begreppen studiero och arbetsro är svåra för eleverna att definiera. Vi i personalen upplever i stor utsträckning att det är bra arbetsro i klassrummen. 28% uppger däremot att de får den hjälp och stöd de behöver i skolarbetet och 43% uppger att de till en stor del för den hjälp och stöd de behöver, vilket är mycket positivt.

Analysen för Digital Fox visar att de flesta kränkningarna som sker i skolan är fysiska kränkningar som sker på lunchrasten. Därför bör vi se om i rastvärdsschemat och lägga in fler rastvärdar just under lunchen. 52% av kränkningsärendena är fysiska kränkningar och 22% är verbala kränkningar. Pojkar är överrepresenterade. De flesta utsatta går i åk 1 och åk 4.

De flesta av vårdnadshavare uttrycker positiv inställning och relation till skolan och till personalen.

En del vårdnadshavare och elever har uttryckt en oro om resorna till Örbyhus.

Ett fåtal elever har uttryckt en otrygghet mot några i personalen och vikarier, detta gäller både Örbyhus och vendel. Detta är något vi bör ha i beaktningen när vi bokar in vikarier.

F-3 Örbyhus

Det förebyggande arbetet som gjorts under läsåret har bland annat lett till ökad trygghet bland eleverna om vi jämför med tidigare resultat. Det finns fortfarande elever som känner sig

otrygga i skolan. Det finns 7 elever som inte trivs alls och 13 som svarat mindre bra. 3 elever känner sig otrygga i skolan. De allra flesta elever känner sig trygga i skolan under hela skoldagen, vilket är mycket positivt. Det är två elever som svarat att de inte har kompisar i klassen, en som inte har kompisar på skolan. Det finns 7 elever som upplever att de inte har någon att prata med om de blir ledsna i skolan.

Enkäten gällande diskrimineringsgrunderna är svår för många av eleverna att förstå då det är många och omfattande frågor. Därför kan resultatet av enkäten vara missvisande.

Enligt flera observationer från personal så har elever från lågstadiet undvikit att gå på regnbågsmattan eftersom man då kan bli gay.

Det förebyggande arbetet som gjorts under läsåret har bland annat lett till ökad trygghet bland eleverna om vi jämför med tidigare resultat. Det finns fortfarande elever som känner sig otrygga i skolan. Det finns 7 elever som inte trivs alls och 13 som svarat mindre bra. 3 elever känner sig otrygga i skolan. De allra flesta elever känner sig trygga i skolan under hela skoldagen, vilket är mycket positivt. Det är två elever som svarat att de inte har kompisar i klassen, en som inte har kompisar på skolan. Det finns 7 elever som upplever att de inte har någon att prata med om de blir ledsna i skolan.

Enkäten gällande diskrimineringsgrunderna är svår för många av eleverna att förstå då det är många och omfattande frågor. Därför kan resultatet av enkäten vara missvisande.

4-6 Örbyhus

Det är mycket kränkningar på rasterna (kl 9 och lunch), De flesta kränkingsanmälningar som har gjorts har skett under rasttid eller när det varit vikarie, under 9 rasten och lunchrasten, trots att vi har många rastvakter ute så sker kränkningar. De dagar alla elever går längre dagar (tisdag och torsdag) är de dagar flest kränkningar har anmälts.

Under september och oktober hade vi den högsta andelen anmälningar. 24 st anmälningar i september och 24 st anmälningar i oktober. I omklädningsrum, korridorer och bussar sker många kränkningar.

Av anmälningarna som gjorts visar att personal har varit på plats i 60,3 % av fallen. 20,5 % har personal inte varit närvarande och oklart om personal har varit på plats i 19,2% av fallen. Den största delen av anmälda kränkningar har varit fysiska (48,5%). Sedan har verbala kränkningar varit näst mest anmälningar (38,8%). Enbart 2 av de 145 ärendena har anmälts under tid på fritids. 143 under skoltid. Majoriteten av kränkningar har inte varit i samband med någon av diskrimineringsgrunderna eller varit sexuella trakasserier. Av de kränkingsanmälningar som har gjorts som varit i samband med någon av diskrimineringsgrunderna har det handlat om etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning. De flesta kränkningar sker i åk 4 (76 st). I åk 5 (27st) och 43 st i åk. 6. Uppskattningsvis upplever sig ca 70% av eleverna trygga och trivs i

skolan generellt. De minst trygga platserna i skolan omklädningsrum och korridorer. 50% av eleverna äter aldrig eller ibland maten i matsalen. 40 % vill ha bättre lugn och ro i matsalen

Positivt:

- Men vi kan se att 90 % av eleverna känner sig trygga på skolan.
- Få kränkningar där en vuxen inte varit på plats.
- Kränkningarna förekommer inte bland skolans sociala medier.

Negativt:

- Många tycker att det är väldigt hög ljudnivå i matsalen.

Övrigt:

- Under läsåret har vi totalt haft 146 ärenden.
- Av dessa är 115 avslutade och 31 ej avslutade.

Diskrimineringsgrunder

Arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering innebär att arbeta förebyggande och främjande. Detta arbete genomförs i 4 steg; undersökning, analys, åtgärder och uppföljning/utvärdering.

Undersökning

Under läsåret 2022/2023 har inga kränkingsärenden i Vendel kunnat kopplas till diskrimineringsgrunderna. Samtidigt som Örbyhus F-6 har kunnat identifiera trakasserier kopplat till samtliga diskrimineringsgrunder. Dessa är dock få.

I SO2s enkät om upplevelser av trakasserier och diskriminering framkommer det att våra elever (Örbyhus F-6 och Vendel) framkommer det att det finns elever på skolan som har upplevt trakasserier och/eller diskriminering kopplat till samtliga diskrimineringsgrunder, men även dessa är få. Risken för att bli utsatt för diskriminering eller trakasserier på skolan bedöms således vara mycket liten/liten.

Analys

Nedan listas risker och hinder kopplat till samtliga diskrimineringsgrunder

Kön

Hur vuxna agerar på skolan, att elever kan behandlas olika, talutrymme i klassrummet, tröstas på olika sätt, aktiviteter planeras som tjej- och killaktiviteter.

Könsöverskridande identitet/uttryck

Okunskap inom ämnet kan påverka bemötandet och även vuxnas möjlighet att agera, könsuppdelningar vid olika aktiviteter, ombyte/duschar vid idrotten.

Sexuell läggning

Vuxnas agerande vid ex. glåpord, använda generaliserande begrepp (tex pappa, fru, flickvän).

Etnisk tillhörighet

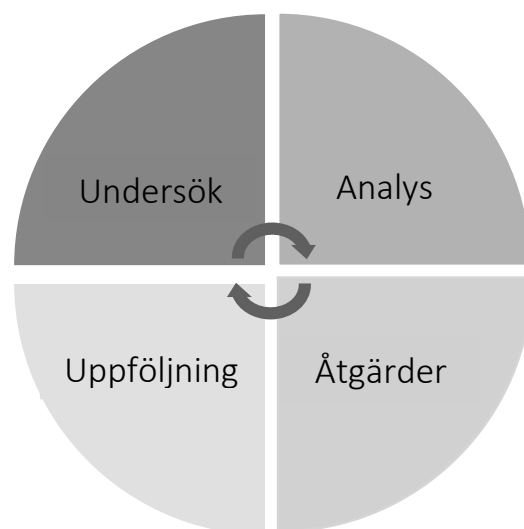
Risk för grupperingar, generalisering, inte våga ta tag i svåra frågor tex språkbruk, undervisning.

Funktionsnedsättning

Att elever inte får de extra anpassningar som de behöver, okunskap, generalisering, exkludering.

Ålder

Olika regler/förmåner för olika åldrar kan uppfattas orättvist, att bli behandlad "som ett litet barn".

Religion eller annan trosuppfattning

Fördomar, rasism, okunskap, generalisering.

Aktiva åtgärder

Nedan listas de förebyggande, främjande aktiva åtgärderna som planeras inför läsåret 2022/2023.

Kön, könsöverskridande identitet/uttryck och sexuell läggning Fortsatt arbete med HBTQIA+ enligt handlingsplan	Religion eller annan trosuppfattning och etnisk tillhörighet Riktat arbete kopplat till religion och etnicitet under ordinarie SO-undervisning.
Funktionsnedsättning Enligt värdegrundsårshjul.	Ålder Fadderverksamhet, tvärgrupper.

Uppföljning och utvärdering

Åtgärderna kommer att följas upp kontinuerligt under läsårets gång och även redovisas denna handlingsplan för läsåret 2022/2023.

Revidering av handlingsplanen

Handlingsplanen mot diskriminering och kränkande handlingar revideras varje läsår. Arbetslagen, föräldrar och elever lämnar synpunkter och utvecklingsområden på planen. Elevgrupper kommer även involveras i detta arbete genom att alla kamratstödjare tillsammans med ansvarig lärare ser över planen och även elevrådet kommer att arbeta på liknande sätt. Vårdnadshavare blir delaktiga vid utarbetandet av planen i skolrådet.

Årets plan ska revideras senast

2024-08-16.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor ansvarar för att handlingsplanen utvärderas.

Kurator tillsammans med trygghetsgruppen bär ansvaret för revideringen av handlingsplanen.

